

**Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Hapanta
Ta Hellēnisti Heuriskomena**

Origenes

Coloniæ, 1685

Origenis Commentariorum In Evangelium Secundum Johannem Tomus
Vigesimus Octavus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79869](#)

ORIGENIS COMMENTARIORUM IN EVANGELIUM SECUNDUM JOHANNEM TOMUS VIGESIMUS OCTAVUS.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΕΞΗΓΗΤΙΚΩΝ

ΤΟΜΟΣ ξ.

Quinaturas numerorum investigantur, primum quidem senarium definiverunt perfectum, cum ex suis ipsius constet partibus, ex compositione duplaci ab unitate, unius et duorum, quod est tria, numerus primus, & in quem ex iiii duplicatio, dico autem duo; multiplicatus enim duo in tria fecit ipsum sex; secundum autem perfectum dicunt esse viginti & octo, constantem ex compagno duplicatoru ab unitate, donec fiat primus numerus ex eo in quem terminavit duplicatio, nam quatuor est ille, qui ab unitate est duplicatus; in eo, quod est, unum, duo, quatuor, septem facta concretione. Primus que idem est numerus, quem monas sola partitur. Ductus autem quaternio numerus septem, octo & viginti numerus efficit, qui etiam ipse pars est suis partibus.] Hanc ob causam Mosen teor in omniscientia, & disciplina Aegyptiorum eruditum, disponere facilius extructionem tabernaculi Domini: cubitorum enim octo, & viginti longitudine sunt aulae. Oportebatque fane, ut Tabernaculum testimonii, quod in Domini gloriam construebatur, cum praecipuis numeris haberet etiam vigesimum octavum: ad quem, sacer Ambrosi, quia pervenimus (erit hic etiam tomus explanationum in Evangelium a Johanne traditum, Deo largiente, vigesimus octavus) Deum in primis invocantes perfectum, ac perfectiorum suppeditantem, auctore summo sacerdote nostro (nempe Iesu Christo) ut nobis det inventi intelligentiam, veritatemque rerum exquirendarum, dispositionemque carum, sic pergeamus ad ea quae sequuntur. *Dicit Iesus, tollite lapidem.* Quoniam hoc in loco superimpositum speluncam lapidem non ipse Iesus tollit, sed dicit: *Tollite lapidem,* in Genesi vero, ubi lapis erat ingens super ore putei, & ubi congregabantur omnes greges, & revolu-

O' Φύσεις σέιθρος ἐγδυνόπτες, πεζῶν μηδὲ τέλεον τὸν ἐξ ἔρεσι, Τοῖς μέρεσιν ισάμφρον ἐκ τε τοῦ Σωμάτεως οὐ δυτὶ μονάδῃ διπλασιαζομένος καὶ δύο, εἰς τετρα, σέιθρος πεντάτῃ, καὶ τετράδιον φθασεν διπλασιασμός, λέγω ὅτε δύο. Υπόμηκε γὰρ δύο οὐ δύο ἢ τὴν τετρα πεποίκη τοῦ ἑξδύτερου ἢ τέλεον φασιν ἐναγένοσι (ὅκτω), σωιστάμφρον εἴτε τετράδιον φθετερά δυτὶ μονάδος διπλασιαζομένων, ἵστις δύο) πεντάτῃ σέιθρος καὶ τῇ τετράδιον φθασεν διπλασιασμός. τέσσαρα μηδὲ γάρ εἰναι οὐ δυτὶ μονάδῃ διπλασιαζομένῳ ἐν τῷ, ἐν, δύο, τέσσαρες. εἰπάτο δι τετρα ποιεθεσις, καὶ αὖτε πεντάτῃ σέιθρος τοῦ μονάδῃ μόνης μετεξέμηκε. γνώμη δὲ τοῦ τέσσαρος ἢ τοῦ ἐπτά, πεποίκη τοῦ επικοτού, καὶ αὐτὸν τοῖς ἑαυτῷ μέρεσιν οὐ. διὰ τετράδη διδύμου ράδιον διπλαμένει) δυτὶ δι παλαιότερον πάσιν οφία καὶ αὔρα via ad, πίναν μωσέως εἰς τοῦ τοῦ σκηνῆς τε μαρτυρίας κατασκευα. αἱ γὰρ αἰλαὶ αἱ ἕκοσι καὶ ὅκτω πυχάν τοῦ μηκός εἰσι. καὶ ἐχεῖν γε τῷ εἰς διδύμητος κατασκευαζομένων σκηνῶν τε μαρτυρίας, μηδὲ τοῦ εξαρτῶν σέιθρος ἐχεῖν τοῦ ἔποισι καὶ δύο. εἴ δὲ ἀδελφες αἵματροι τετέλεον τοῦ τελείωτος χορηγοῦ θεοῦ, διὰ τε τελείων διχρεέως ήμηρος ποτὲ κατεστάθη. εἴδετο δὲ τοῦ τελείωτος τοῦ τοῦ διδύμου αἱλίαν, θεοῖς χαριζομένων. εἰποσθήσθη διδύμος εἰς τοῦ διαγενέσεων Τιμονίου Καραγελεού Τιμονίου. Πινακοτάμφροι τοῦ τελείωτος χορηγοῦ θεοῦ, διὰ τε τελείων διχρεέως ήμηρος ποτὲ κατεστάθη. εἴπειπεν εὐθαδέα μηδὲ τὸν ὄπισθημένων τῷ απολάμψῳ λίθῳ, εἰς αὐτὸς ὁ ὄπισθημένων ἀλίθειαν, καὶ κατασκευὴν αὐτῶν, καὶ ζητῶν διδύμων μηδὲ τοῦ τελείωτος λεγούσος ιπτάσαιτε τὸν λίθον. εἴπειπεν εὐθαδέα μηδὲ τὸν ὄπισθημένων τῷ απολάμψῳ λίθῳ, εἰς αὐτὸς ὁ ὄπισθημένων αἱλίαν. δεατε τὸν λίθον. εἰργά τη θέσει, μίκα λίθῳ μέγας ἢ τῷ σόματος φρέατος, εἰς τοῦ ποταμοῦ εἰλικρινῆς πάντα τοῦ ποταμοῦ

μια, & ἀπεκίνων λίθον δύο ἐ σόματῷ τῷ Ανεβαντι λαπιδέμ ab ore pucei, & collecti potum præbeant oīibus, & rursum restituerebant lapidem super ore pucei in locum suum, & ubi (quia nondum hoc factum fuisset, propterea quod nondum congregata fuissent jumenta) Iacob intuitus Rabalem, Filiam Laban fratris matris sue, & oves Labam fratris matris sue, cum accessisset ipse, revolvit lapidem ab ore pucei, & potum præbuit oīibus Laban fratris matris sue, volumus utrosque lapides inter se conferre, ut quod consentaneum est rationi, consideramus: nempe quare hoc in loco non ipse Jesus subtiliter à spelunca lapidem, sed dixerit; *Tollite hunc lapidem;* in Genesi vero ipse Jacob revolvet lapidem ab ore pucei. Et animum adhibe, an dicere possimus non oportuisse ut Jesus tangeret lapidem speluncæ superimpositum, quoniam spelunca monumentum erat, sed præcipere tantum his qui inueniri obceundo præerant, ut tollerent lapidem; justum vero esse, ut ipse Jacob hunc superpositum ori pucei, & obstantem quominus oves biberent (a quibus futurum erat, ut adjuvarentur nobilia, & pars Jacob) acciperet; cumaque ad hunc lapidem accessisset, revolvet eum ab ore pucei, ut potum daret oīibus Laban fratris matris sue. Ac profecto opus erat, ut ad puteum ipse accederet Jacob; extra speluncam vero staret Jesus. Vide vero, an inspicere possis, quamobrem superpositus speluncæ lapis non revolvatur, sed tollatur; à puto autem non omnino tollatur, sed revolvatur. Oportebat quidem omnino à monumento lapidem tolli, nec rursum volvi, alterum vero revolvi tantum à puto: superius enim dictum est, quod *

* * * * *

gloriam Dei, & considerantes magnitudinem ejus fidei, qua est ad justitiam, credamus. Quod si aliquis ex eorum numero qui se credidisse existimat, nondum gloriam Dei vidit, is discat se argui non credidisse, eo quod nondum vidit gloriam Dei: mentiri etenim ille non novit, qui non solum uni Marthæ, verum etiam cuicunque dicit; *Si credideris, videbis gloriam Dei.* Sufficerunt ergo lapidem. Ut lapis speluncæ impositus tardius tolleretur, soro defuncti fecit; quæ veluti his quibus jussicerat Jesus dicens; *Tollite lapidem,* obstat, cum dixisset; *Iam facies; quare iduamus enim;* & lane in coercita fuisset Marthæ infidelitas, di-

δέξανθες ιοήσαντες τῷ μέγεθῳ τῆς δικαιοσύνης λογιζομένης πίσεως πιστύσιον μάρτυρεν δέ θέτεντον * εἰν την δέξιαν θεᾶς τῷ διοικήσιον πεπονιάν, * μανθάνεις ὅτι ἐλέγχει, δι' ὃν δέξανθες την δέξιαν τῷ θεῖ, μη πεπιδικάσσεις, αὐθιδής γδὲ μη μάρθα μόνη ἀλλὰ καὶ παντὶ λέγων τῷ. εὖν πιστός τοι, ὅψη της δέξιαν τῷ θεῖ. οἶγεν εὖ τὸν λίθον. ή βερεύτης τῷ διδόμια τὸν στηκειμένον τὸν σπηλαιον λίθον δύο ἀδελφοῖς τῷ τετελευτικῷ γεγόντι. οἷον γδὲ στεπόδισεν δίς τοι πεπιδικάσσεις εἰπών. ἀρχετο τὸν λίθον, φίσασα. ἡδούσης αἴστηται τῷ γάρ εἰσιν γε μη ἐπεκώλυσο γενέτι μάρθας ἀπίστια, εἰπόντες ἀντὴ τῇ cente

cente illi Iesu: *Nonne dixi tibi, quod si cre-
dideris, videbis gloriam Dei*, haudqua-
quam qui audierant, *Tollite lapidem, su-
stulissent lapidem*. Age enim ponatur,
cum dicere Iesus; *Tollite lapidem, defun-
ti ororem nec respondisse, nec dixisse:
Iam fætus, quadrangularis enim est, quid le-
quitorum fuerat, quia scriptum fuisset.*
*Dicit Iesus: Tollite lapidem, nisi, suslute-
runt igitur lapidem?* Nunc autem que
dicuntur a forore defunti, inter hoc
dictum: *Tollite lapidem, & inter illud; su-
stulerunt igitur lapidem, impedimento*
fuere quo minus tolleretur lapis. Ac ne
principio quidem, etiam si sero sublatius
fuisset, nisi respondens Iesus ad illius in-
credulitatem dixisset: *Nonne dixi tibi,
quod si credideris, videbis gloriam Dei.*
Quamobrem bonum est, si cum quid
cuique justerit Dominus, is nihil inter-
poluerit inter ejus iustitionem, & ope-
ris impletionem: opinorque sane con-
venire ut tale dicatur, ut imitator Christi
sit. Ut enim Christo *Dixit Deus, &*

Psalm. 32, 9. sti fiat. Ut enim Christo Dixit Deus, &

*facta sunt; mandavit, & creata sunt; sic
fidi cum dixit Christus, fidelis fecit;
cum Christus mandat, ille mandatum
impletevit, nihil morae interponens: vel
sibi damnificus erit inobedientia, quia
intercedat tempus inter imperium, &
imperii expletionem. Existimare enim
debemus tempus illud, quod interpo-
nunt aliqui, postea mandata facientes,
tempus esse inobedientia præcepti.*

Marth. 21. Hanc etiam ob causam qui jubetur a patre in Evangelii parabola proficiisci in agrum, & operari, quia non confestim fecit, sed quando pénitentia motus abiit, non fecit voluntatem patris per id tempus, quod intercessit, antequam pénitentia moveretur. Quocirca memoris simus necesse est illius di-

Ecccl. 5,8. cti: Ne percunieris reveru ad Domnum, neque differas de die in diem: & illic: Ne diversis modis veneres di-

Prov. 3. 28. Ius: *Nedixeris rediens recti, & cras da-bo tibi, cum possis beneficium conferre.* Itaque necessario nobis existimandum est, accusationem esse Marthæ, quod tardius scriptum fuerit: *Sustulerunt igitur lapidem: cum alioquin res postularet, ut cum dixisset Iesus, Tollite lapidem, deinceps sequeretur, tulerunt ergo lapidem.* At Iesus *sustulit oculos sursum, & dixit quia scripta sunt.* De oculis Iesu, deque eorum habitu erga quosdam, diligens observatio inquisitioque est adhibenda. Verbi gratia in Evangelio Luca dicturus beatitudines, hisq; conjunctam doctrinam, elevatis oculis in Discipulos suos dicebat: nunc autem cum sustulisset oculos suos sursum, dixit: *at primo namque dicto monen- tur, Discipulos suos inferne non*

scire. A ιντσή. οὐκ ἐπίστων τοῖς ἑαυτοῖς πειθόντος, ὅψη τῶν
lqua- δόξεων τὸ θέατρον, οὐκ αὐτὸς εἰς αὐτούς συνέβη. αἴρεται
m, su- τὸν λίθον, ἵστηται τὸν λίθον. φέρει γάλα καὶ τοῦ-
natur, θεούς εἰπεντός τὸ ιντσή αἴρεται τὸν λίθον, μηδὲ
fun- ποκεκλειότα τὸν αἴρεται φίλων τὸ τελευτικόν τοῦ,
xile: μηδὲ εἰπεκτίνεται. ηδη ὅτε, τελευταῖς γάρ εἰσι,
uid se- πί τον πολεμόθησεν αὐτὸς τοῦ γεγεγράφου, οὐ οὔτε
ustule- λέγει ὁ ιντσής. αἴρεται τὸν λίθον. οὐσιαν τὴν τὴν
in que- λίθον; νικεῖ ὁ μεταξὺ τοῦ. αἴρεται τὸν λίθον τοῦ
hoc τοῦ. ηδη τὸν λίθον, τὰ εἰπομένα τοῦ τὸν αἴρεται φίλων τοῦ τελευτικόν τοῦ. εἰπεντός τοῦ λίθον.
d; su- καὶ οὐκ αὐτὸς εἰπεντός τοῦ λίθον, καὶ τοῦ βεργάδον, πρῶτη, εἰ μὲν διαποθετεῖσθαι οὐτοῦς
mento- τοῖς τοῖς ἀκείνοις αἵτιαν εὑπάρχει τοῦ.
Ac ne B οὐκ εἶπόν τοι, οὐτε εἰπεντός τοῦ τοῦ δόξαν τοῦ
platus ηδη τοῦ πολεμοῦσαν, καὶ τὸ δόκιμον τοῦ πολεμοῦσαν
ius in- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
tibi, εἰρηνής αἴρεται τὸν λίθον τοῦ εἰπεντοῦ μηδὲ
De. οὐκ εἶπόν τοι, οὐτε εἰπεντός τοῦ τοῦ δόξαν τοῦ
quid inter- ηδη τοῦ πολεμοῦσαν, καὶ τὸ δόκιμον τοῦ πολεμοῦσαν
ope- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
con- μέρης αἴρεται τὸν λίθον τοῦ εἰπεντοῦ μηδὲ
Chri- ηρήν τοῦ πολεμοῦσαν, καὶ τὸ δόκιμον τοῦ πολεμοῦσαν
ms, & μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
hic εἰρηνής αἴρεται τὸν λίθον τοῦ εἰπεντοῦ μηδὲ
ecit; ηρήν τοῦ πολεμοῦσαν, καὶ τὸ δόκιμον τοῦ πολεμοῦσαν
cata- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
: vel ηρήν τοῦ πολεμοῦσαν, καὶ τὸ δόκιμον τοῦ πολεμοῦσαν
quia- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
n, & ηρήν τοῦ πολεμοῦσαν, καὶ τὸ δόκιμον τοῦ πολεμοῦσαν
enim μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
erpo- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
ntes, μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
epti. μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
tutur a- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
cifici μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
confe- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
mo- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
atrias μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
inter- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
ocir- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
is di- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
omi- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
& cil- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
is da- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
erre. μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
man- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
rtha, μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
lpha- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
a res μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
ollite μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
runte μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
sur- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
ocu- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
erga μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
uisi- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
ia in- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
nes, μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
vatis μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
unc μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
sur- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
mon- μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-
non μέρην αὐτοῦ ὃν ιντσῆς ἀκείνοις * ἔργων. καὶ ποιη-

COMMENTARIA IN JOHANNEM.

345

κατωπινοί Σίντες μαθηταί. διόπερ επαίρεσται
οἱ ὄφθαλμοι τῷ διδασκάλῳ εἰς αὐτὸς, ἐις
άξιον λιγέστην αὐτὸν τὰς ἑαυτὰς ὄφθαλ-
μας. διὰ δὲ Σινᾶν οὐτελόφυλλος ὅπερ μετέ-
πιμεν ἔαντος τὸ διανοτικὸν διπλότον πεδόν τε τὰς κα-
τατούμενας, καὶ δινήσχατη, καὶ ὑψωτε ωροσ-
γων αὐτὸς τῇ πεδόν τον ταρσέσθια παντων πα-
τέσθια ψῆφον. αἷλα καὶ εἴπερ μημένης χειρίσθεται
παῖδες, οὐ διαχειρίσσοις αὐτῶν, αἰσχυντὸν τὸν
κατέζηλον καὶ μημόνων τὴν χειρίσθεταινες εὐέσ-
θησθεντον. σεβατὰ τὰς ὄφθαλμας τῆς ψυχῆς
αὐτοῦ, καὶ αισθεστατατὰ αὐτὸς διπλότον τὸν τῷ τῆς
περιγραμμών, καὶ μημόνες, καὶ ἀνοικόν, ἐλέ-
γοντον, ἐπειδὴ εἰπεῖν τῷ θεῷ τὰς λόγους τὸν ψυχῆς
τεστοῦ μεγάλων, καὶ περιενίων, μεγάλων,
καὶ περιενίων εἰ δέπις περὶ τούτων αινιτυπούσια
τον μηδὲ τὰς ὄφθαλμας ἐπέδει τελίστων τα-
τελόντων, καὶ τύλαντα ἔστι γέ τοι σίδος, καὶ
ἐποντα. ὁ θεὸς ἴλαστρι μοι τῷ αἱμαρτωλῷ,
λεκέν πέδον αὐτὸν ὅτι ὥσπερ πάπαν, εἰδὲ δια-
φαλητόν τοι κατέδεον λόγιπεν, μετάνοιαν
εἰς τωτηταν * ἀμέλη τὸν ἐγγαγόρθιον, αἵλη
μόνων, οὐ παντὶ τῷ αξίᾳ τοιαυτην λύπην
ποιήσωται, καὶ μέγα γνωσκοντι εἰπεῖν.
καὶ τολμητόν γε αὐτῷ * ἀμέτερον καὶ μὴ
πάσιν, οὐ μητῇ αἰσιωστέρα λύπην καὶ πο-
νοῦ τοῦ Σατανᾶ. ἔτως μηποτέ εἰς παντὶ
καθίσαι μηδὲ τὰς ὄφθαλμας ἐπέδει τέλειν,
οὐ εἰδὲ ἔσταντα μακρόθεν. ἐκαπτόδε ἔστι αὐτὸν
αὐτὸν τῷ ποιητῶν καθιέντω, καὶ διημαρτυρεῖτο αὐτῷ
τὸν ψυχῆς, ταυτόσων ἔστοντος θεῷ, καὶ τα-
πεινὸν ἔστοντος ἔστιντον λεγέτω. εἰ νομίζεις τῷ
ποιητῶν τοῦτον καθίκεντα ὄμοιοις τῷ τελόνῃ
μηδὲ τὰς ὄφθαλμας ἐπέδει τέλειν, οὐδὲ λέσσειν
ὄμοιος τῷ μητέραρι τέλειν τὰς ὄφθαλμας, καὶ
διπλότον Σινᾶς ἔσταντα δέν. Ιερὸν δὲ ποιον
αὐτὸν ἔσκιλποιος Σαντόδε, ητοι καὶ ἐν τῷ
τελεῖ τῷ παντῷ ὄνομάρχειον λεγοντι. εἰνὶ δὲ
ερεδίνων, οὐ εἰδῆς ποιεῖ ἐν ὅποι τελεῖ αὐτοσπέ-
ροδητότες εἰνὶ ἔσκιλποιος Σαντόδε, σύνος, Καὶ
ερεδίνων τὸν αὐτοσπέροδητότες εἰνὶ Σαντόδε, Καὶ
μηχανῆς τῷ αὐτοσπέροδητότες εἰνὶ Σαντόδε, Καὶ
μητέρων εἴναι τῷ αὐτοσπέροδητότες εἰνὶ Σαντόδε, Καὶ
ετοῖς ὡς παντὶ καθίκεντὸν μη τέλειν ἐπέδει
τὰς ὄφθαλμας. αἱμαρτάνει τοῖς καθήκοντος
αὐτῷ επαίρετας ὄφθαλμας, μη ἐπαίρει. Καὶ

Pars II.

XX ciat

1.Tim.3.15

2.Cor.2.

1.C.11.

COMMENTARIA IN JOHANNEM.

347

καὶ τὸν ὄφελον μῶν αἰρεμένων αὐτῷ, διατίς ἔνοιας, καὶ τῆς θεωρίας, καὶ τῷ χειρὶ επαιρεσθέντοις εἰς τὸ περίεξον τὰς καταγράψας, οἱ νύχτους τῶν ψυχῶν, ὡς επῆγε μαστικὰς κατέγειραν τοῖς αὖτεν. ἐπειδὴ τῷ χειρὶ μετατρέπειν πάντες οἱ αἰρετοὶ εχθροὶ τοῦ θεοῦ (τοῦ Ιησοῦ), λογοτυποὶ μητρόστη. Τοιαῦτα καὶ εἰς τὸ οὐτόπιον τῆς τοῦ ὄφελος αἴνων, οὐτε πάτερ, οὐτε τέτταρας ἀκόλυθος πάτερ, οὐχαιεισθαι σοι ὅτι πάντας με. ἐγὼ δὲ οὐδὲν οὐτι παντοτέ με αἴκεντος ἀλλαδιὰ τὸν ὄχλον τὸν φέρεισθαι εἶπον, οὐαὶ πιεσθών οὖτι σὺ με αἴτεσθας. εἴπερ τοις αἴτοις τὸν σαρκὶ Σάντων, καὶ μὴ τῷ σάρκα σρατομούμενον δικομιδίον, Τοιαντὶς λεγεται τοῦτο τοῖς αἴτοις τῆς βίζης αἴτοις επαγγελίᾳ. Καὶ εἴτε λαλεῖντος συνέργοις, οὐδὲ πάρειμι, πήρεν νομίμην Ἐπί Θεοῦ σωτηρίας καὶ κυρεῖς; Η πᾶν λαλῆσαι σε, ἐρώ, οὐδὲ πάρειμι, αἷμα γα τοῖς τοῦ ὄφελος αἴνων, οὐτε πάτερ, οὐδὲ εἴπει, εἰ διον τέτταν οὐδὲ τούτους σοχάζεις, ακολόθως τοι πειν λαλῆσαι σε, ἐρώ, οὐδὲ πάρειμι, * αὐτοῖς πάντας η τοῦτο τὸν σωτηρίαν λαγούμδουν αἴτοις τὸ οὐτῇ τοῦτο τὸς δικαιάς επαγγελία γεγραμμένον. Εἴτε λαλεῖντος σε ἐρώ, οὐδὲ πάρειμι. Πίσσαν εἶπε, ταφεδέος μέρη εἰπειν βίζης. αφελεύσοντος τοῦτον δικαιοῦ αἴτοις Θεοῦ εἰπόντος αὐτῷ πειν λαλῆσαι σε ἐρώ, οὐδὲ πάρειμι, αὐτὶ τῆς καὶ ταφεδέου αὐλεχθείσης δικης, λεγετίλια Ἐπί ταῖς περιλαβόνται τοῖς ἑντοῖς εὐχαριστίαιν. Καὶ ἐπακαθίσεις ὁ οἰς ἀνενοῦσε μονον, θεργητεῖς καὶ τοῦ μέχρες, Φιοτί· πάτερ, δικαιεισθω σοι ὅτι πάντας με· ἐμαλλεῖ δικαίων δικαιοῦ αἴτοις τῷ λαζάρῳ αναστοσεώς, οἱ προλαβόντες τοὺς τοῖς ἑντοῖς ὁ μόνος θεός εἰπεις τοῦτον τὸν πατηριόντας τοῦ μελόντων λεγεῖς εἰς τὴν ἑντοῦ. ἐφ οἷς οὐ επηκόω θαψεῖσκότος αὐτὸν ὄχλον απατεύμενον αὐτὸν εὐχῆς εὐχαριστίαιν οἱ σωτῆρες, δινόμα ποιῶν, καὶ ευχαριστῶν ἐφ οἷς ἔτυχε φειδλαζάρος, οὐαὶ πιεσθών τὸν περιεπικόστα ιανθνόν κλέον. εἰδέστε γα δικαίων παρειδέσασθε οὐαὶ αἴρα διπλαῖς ἀπεισαλμόθεος τῷ έιώ θητεδημένον. ἔγνω γε ἐπακαθίσεις, επειδή πενιματι εἰδέν οὖτις πατεκατέστη ή θλαζάρος ψυχή· Ἐπί τοῦ σῶμα αἴτοις, απατεμφθεῖσα διπλὸς θλαζάρος τῷ ψυχῶν. Θλαζάρος παριὼν τῷ σώματι μη τοῖς εξόδοις, οὐαὶ αἱ παρεσταταζόντες πάντες προστάντος θεοῦ παντοκράτορός τοῦ.

Pars II.

A oculis sursum per cogitationem, & contemplationem erexit, atque etiam manibus ipsis erexit per actiones sustollentes, atque exaltantes animam, Mōseos more, ita sustollentis manus, ut etiā diceret: *Elevatio manuum tuarum sacer-
ficiū vespertinū*; Amalecīz, & omnes invisi-
bles inimici vincentur; Istrālītē
vero, nempe cogitationes nostrā vin-
cent. Haec tenus de eo, quod est: *Sustulit
oculos Iesū sursum, & dixit*, in quem locū
diximus quā nobis sunt viāa conducere.
Pater gratias ago tibi, quoniam audisti me: *tob. 1. 15.*
B *Ego autem sciebam, quod semper me audis,* *41. 42.*
*sed propter turbam, que circumbat, dixi, ut
credant, quod tu me miseras*. Si orantibus
viris probis, & in carne viventibus, nec
secundum carnem militantibus tale
quiddam promisit Deus, pro eorum pre-
ce: *Adhuc loquentem te dicam; Ecce adsum*, *4. 5. 8. 9.*
quid censendum est de Servatore, &
Domino? nonne hoc, Antequam lo-
quaris tu, ego dicam, adsum; simul enim
sustulit oculos sursum, & dixit; *Quid
dixit?* si fieri potest, ut conjectemus in
Catalibus, conqueanter huic dicto: *Ante-
quam loquaris tu, ego dicam; Ecce adsum,*
ut majus sit quod dicitur ad Servato-
rem, quam quod scriptum fuerit in
promissione, quā est ad Sanctos, nem-
pe: *Adhuc loquentem, ego dicam, Adsum.*
Qui, inquam, dixit? Proposuerat Ser-
vator precari, sed præoccupante illius
præcationem illo qui ei dixerat;
Antequam loquaris tu, ego dicam, Adsum,
pro precatione, quam animo conce-
ptam dicturus erat Patri, qui præoc-
cupatur preces, gratias agit: & (perin-
de quā exauditus fuisset) propter ea,
quā animo tantum conceperat, non
tamen protulerat, precando inquit:
Pater gratias ago tibi, quod audisti me.
Precaturus ergo erat pro Lazari resur-
rectione, & præoccupans illius preca-
tionem solus ille bonus Deus, & Pater
audivit quā dicenda erant in precatio-
ne, pro quibus in frequenti auditorio
circumstantis ipsum turbā, precum
vice remittit gratiarum actionem Ser-
vator: duo pariter faciens, & gratias
Eagens pro his quāe de Lazaro aequi-
tus fuerat, & circumstantem sibi tur-
bam confirmans. Volebat enim Je-
sus, ut hi admitterent se à Deo mis-
sum, ad hanc vitam advenisse. Agno-
vit autem se exauditum, quoniam spi-
ritu norat Lazari animam remissam ab
animarum loco, corpori ejus restitu-
tam. Nec enim censendum est quod La-
zari anima adesset corpori post suum
excessum, & quod quasi celeriter præ-
fens, cum clamasset Jesus, dixissetque
Lazare prodi foras, conjuncta corpori

Xx 2 fue-

^{2, b, 11, 43.} fuit. Alioquin si quis hoc de Lazari anima supplicatur, absurditatemque admittat de anima a corpore liberata, perinde quasi mortuo affideat, dicat, quomodo auditus fuit Jesus à Patre, manente adhuc mortuo Lazari corpore, & anima quidem separata (ut aliquis eorum, qui hoc afferunt, diceret) a fide autem corpori. Ut enim hoc coedetur, haud quam dictum estsemus. Iesum exauditem fuisse, auditum quod anima habitabat in corpore. Simile opinor factum fuisse, quando Archisynagogi sacrificavit filiam, precibus etiam pro hoc habitis. Petuit enim, ut rediret anima inhabitareret corpus rursum. Ceterū animile sit, nec ne, quod attinet ad viduam filium, qui efferebatur, inquires tu ipse, ut invenias consequentiā locoru omnium: nec enim alioquin tales digressiones decet nos facere. Fortasse vero cognovit etiam Jesus, talis, tantusque Lazarus animam ipsam, vel adductam ab his quibus hoc opus obeundum praeceperit fuit, vel ab ipsa paterna voluntate, qua Jescum exaudierat; qui cum vidisset ipsā ingredientem per locum, unde ablatus erat lapis, dixit: *Pater, gratias ago tibi, quod audisti me.* Sed quoniam antehac alia etiā innumerā fuerat consequentia, hanc ob causam non propter Lazarum modo, sed etiam propter alia priora gratias agit dicens, propter Lazarum quidē: *Pater, gratias ago tibi, quod audisti me;* propter priora vero: *Ego autem noram, quod semper me audis: id quod totum dixi,* inquit, turbe circumstantis causa, ut crederant quod tu me miseris. Sed de hoc contextu ac Lazarī resurrectione haec tenus quidē, Ceterum sensus hujus locianagogicus, ex his quae explicimus, haud est difficultis. Petuit enim Jesus, ut qui peccaverat post amicitiam, quam erga se habuerat, mortuus factus Deo, divina virtute rediret denuo ad vitam; votique compos factus est, videlicet in hujuscemodi homine vitales motus: quibus gratias agit Patri. Circa hujuscemodi autem mortuum stabat turba nondum credentium Jesum à Deo missum fuisse, nec sermonem hunc divinitus ad homines accessisse. Atq; utinam hæc turba circumstantis miretur, quod aliquis adeo fœtidus factus ob peccata ad mortem, mortuusq; virtuti, denuo ad vitam redierit; cumque mirata fuerit, credat sermoni ipsam aliquando vivificatu, quod divinitus ad homines advenerit.

TOMUS VIGESIMUS NONUS.

Hac cum dixisset Iesus, voce magna cla-

re λόγῳ, ὡς θεόθεν αὐθέρωις Πλούτην σήσαντι: Καὶ τοῦτο εἶπεν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκεῖνης γένεται.